

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи байналмилалии
сайёҳи ва соҳибқори Тоҷикистон

д.и.и., дотсент

Асрорзода У.С.

« 07 »

12

2023

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Кармышева Майсара Назруллоевна дар мавзуи “Баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои меҳнатӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.12-Иқтисодиёти меҳнат.

1. Мубрамии мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ

Таҷриба нишон медиҳад, ки истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ ва ҷалби онҳо ба соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт таҳқиқу баррасии ҳамачонибаро тақозо менамояд. Зеро маҳз захираҳои меҳнатӣ, ки бештар аҳолии аз ҷиҳати иқтисоди фаъоли мамлакатро ифода менамояд, дар татбиқи ҳадафҳои стратегии рушди иқтисодиёти миллӣ саҳми босазо доранд.

Рушду такомули ҳама низомҳои иқтисодӣ ба нерӯи пешбаранда, яъне захираҳои меҳнати салоҳиятнок алоқамандии зиёд дорад.

Дар ин замина кадрҳои соҳибқасбу босалоҳият нақши калидиро касб намудаанд.

Мавриди зикр аст, ки таҳқиқоти диссертатсионӣ бо мақсади истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ дар татбиқи ҳадафи чоруми миллӣ - саноатикунонии босуръати иқтисодиёти миллӣ равона шудааст. Ҳамзамон, натиҷаҳои таҳқиқот барои татбиқи Барномаҳои давлатӣ оиди мусоидат ба шуғли самараноки аҳоли, Стратегияи тараққиёти иҷтимоӣ-иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 аҳамияти хоса дорад, ки то андозае самтҳои афзалиятноки истифодабарии захираҳои меҳнатиро пешбинӣ намуда, натиҷаи таҳқиқоти диссертатсионӣ барои тақмили минбаъдаи он равона мегардад. Натиҷаҳои ноилшуда барои дар амал татбиқ намудани Барномаҳои давлатӣ доир

ба мусоидат намудан ба фарогирии ҳадди аксари захираҳои меҳнатӣ бо шуғл равона карда мешаванд.

Ҳамин тавр, интихоби мавзӯъ, аҳамияти илмию назариявӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсионии Кармышева Майсара Назруллоевнаро мубрам арзёбӣ намудан мумкин аст.

2. Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ва ё соҳаи илми эълоншуда

Диссертатсияи Кармышева Майсара Назруллоевна дар мавзуи “Баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои меҳнатӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)” ба бандҳои 2. Захираҳои меҳнатӣ ҳамчун омилҳои муҳими рушди иқтисодӣ ва самаранокии иқтисодию иҷтимоии он; 4. Таъсири миқдорӣ ва сифатии захираҳои меҳнатӣ; 10. Ҳосилнокӣ ва самаранокии меҳнат, методҳои андозагирӣ, омилҳои таъсиррасон ва захираҳои афзоиш; 13. Танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ; таъсири муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ ба рушди иқтисодиёт ва соҳаҳои он Шиносномаи ихтисосҳои илмӣ аз рӯйи самти 08.00.12 – Иқтисодиёти меҳнат мувофиқат мекунад.

3. Навгонии илмии натиҷаҳо ва хулосаву пешниҳодҳои диссертатсия

Дар диссертатсия барои таҳлил, баҳодиҳӣ ва тақомули истифодабарии захираҳои меҳнатӣ муносибатҳои нави муосир пешкаш карда шудаанд.

Боиси қайд аст, ки ба ҳимоя, аз ҷониби муаллиф, нуктаҳои зерини назариявӣ, методӣ ва амалии таҳқиқот пешниҳод гардидаанд, ки дорои унсурҳои навгонии илмӣ мебошанд:

- муаллиф дар диссертатсия таносуби истиллоҳҳои “захираҳои инсонӣ”, “иқтидори меҳнатӣ”, “сармояи инсонӣ” ва “захираҳои меҳнати”-ро шарҳу тавзеҳ додааст: захираҳои инсонӣ бе шубҳа ҷамъи шумораи аҳолии мамлакатро дар назар дорад, ки боигарии миллатро инъикос менамояд; иқтидори меҳнатӣ дар сатҳи корхонаи алоҳида муқаррар карда мешавад, зеро ин мафҳум ҳосили зарби шумораи меҳнати истифодашаванда ва вақти кориро ифода менамояд; сармояи инсонӣ бевосита бо ташаккулёбии қобилиятҳои гуногуни одамон алоқаманд аст;

захираҳои меҳнатӣ шумораи аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъоли мамлакатро ифода карда, ҳамчун нишондиҳандаи захиравӣ (дар лаҳзаи муайяни вақт) муқаррар карда шуда, қобилияти иштирок дар ҷараёни такрористеҳсоли ҷамъиятӣ дар фосолаи давраи муайян доранд ва ё бо сабабҳои гуногун муваққатан иштирок намекунанд (дар шароити муайян тайёранд ба истеҳсолоти ҷамъиятӣ ҷалб карда шаванд), инчунин бо нишондодҳои миқдорӣ ва сифатии тавсиф карда мешаванд;

- дар рисола нишондиҳандаҳои истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ дар доираи корхона, соҳа, минтақа ва иқтисодиёти миллӣ муайян ва пешкаш карда шудаанд, ки истифодабарии онро дар асоси муносибатҳои захиравӣ, хароҷотӣ, арзишӣ, интиҳойӣ ва ҷандирнокӣ дар назар дошта, имконияти қабули қарорҳои сифатан ва ҳамаҷафа дурустро дар сатҳи корхонаҳо, соҳаҳо, минтақаҳо ва иқтисодиёти миллӣ фароҳам меоваранд, бинобар ҳамин ба ин нишондиҳандаҳо аҳамияти хоса зоҳир кардан зарур аст, зеро чунин муносибат баҳри истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ равона карда шудааст;

- дар асоси омӯзиши таҷрибаи кишварҳои хориҷӣ оид ба истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ муқаррар карда шудааст, ки дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар таҷрибаи кишварҳои Хитой ва Ҷопон афзалтар ба ҳисоб меравад, зеро дар ин кишварҳо захираҳои меҳнатӣ ҳамчун омили асосии таъминоти рушди иқтисодӣ баромад карда, диққати махсус ба баланд намудани ҳаҷми захира ва фаъолгардонии сармоя барои баланд намудани таҳассуснокии коргарон ва коркарди технологияҳои нав, баланд намудани салоҳиятнокии кормандон зоҳир карда мешавад, ки баланд намудани истифодабарии самараноки меҳнат дар асоси баланд намудани дониш, малака ва қобилият таъмин карда мешавад;

- аз ҷониби муаллиф барои баҳо додани таъсири вазъи демографӣ ба ташаккули захираҳои меҳнатӣ ҳисоб намудани коэффитсиенти ҳиссиёти тағйирёбии захираҳои меҳнатиро вобаста аз тағйирёбии шумораи аҳоли коркард карда шудааст, ки бузургии он метавонад дар ҳолати аз 1 калон (ба ҳиссиёти калони тағйирёбии шумораи захираҳои меҳнатӣ вобаста аз тағйирёбии шумораи аҳоли шаҳодат медиҳад) ва аз 1 хурд (ба ҳиссиёти пасти тағйирёбии шумораи

захираҳои меҳнатӣ вобаста аз тағйирёбии шумораи аҳоли шаҳодат медиҳад) бошад, чунин коэффитсиент имкон медиҳад, ки новобаста аз тағйиротҳои меъёрҳои ҷудо намудани аҳоли ба аҳолии аз синни қобили меҳнат калонтар ва ҷавонони то синну соли қобили меҳнат, таъсири омили демографӣ дуруст баҳогузори карда шавад;

- дар диссертатсия дар асоси таҳлили эмпирикӣ бо истифода аз усули сабабӣ-оқибатӣ, бо мақсади бартараф намудани сабабҳои пурра истифода нашудани захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёти миллӣ истифодаи саноатикунони шуғли захираҳои меҳнатӣ муқаррар карда шуда, дар ин росто исбот карда шудааст, ки васеъшавии ҳаҷми истеҳсолоти саноатӣ метавонад ба коҳишёбии муҳҷирати меҳнатӣ ва истифодаи самараноки захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёти миллӣ мусоидат намояд, зеро дар баҳши саноати миллӣ имкониятҳои истифоданашудаи калон вуҷуд доранд, ки ғайригардонии онҳо қобилият дорад, захираҳои меҳнати баризофаро ҷалб намудан баҳри баланд намудани сатҳи шуғлноки бо дарназардошти нишондодҳои маҳсулоти интиҳии меҳнат ва чандирнокии барориш аз рӯи меҳнат барои рушди самараноки иқтисодиёти кишвар ва баланд намудани сатҳи зиндагонии аҳоли мусоидат намояд;

- дар натиҷаи таҳқиқот самтҳои афзалиятноки инкишофи касбии захираҳои меҳнатӣ муайян карда шудаанд, ки чунин равандҳоро фарогир мебошад: таъминоти сифати баланди хизматрасониҳои таҳсилоти аз тарафи муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ; омода намудани мутахассисон дар муассисаҳои таълимӣ бо дарназардошти эҳтиёҷоти соҳаҳои мухталифи иқтисодиёти миллӣ; фаро гирифтани аҳолии бо шуғл машғулнабуда барои омӯзиши касбҳои мухталиф дар доираи омодакунӣ ва аз навтайёркунии кадрҳо дар муассисаҳои таълимӣ дар муддатҳои кӯтоҳтарин; ҳангоми омодакуни мутахассисон ба инобат гирифтани талаботи бозори меҳнат ва хусусиятҳои соҳаҳои алоҳидаи иқтисодиёти миллӣ; омодакунии мутахассисони сатҳи гуногун (маълумоти миёнаи махсус ва маълумоти олии) бо дарназардошти супоришҳои кордиҳандагон ва дар ин самт ҳамгироии муассисаҳои таҳсилоти касбӣ бо истеҳсолкунандагон;

- муаллиф муқаррар намудааст, ки афзоиши маҳсулнокии меҳнат дар асоси паст намудани меҳнатғунҷоиши истеҳсолот, азнавқунии фондҳои истеҳсоли ва таҷдиди онҳо бо дарназардошти пешрафти илму техника, ҷорӣ намудани технологияҳои муосир ба ҷараёни истеҳсолот ва ниҳоят беҳтаргардонии ташкили истеҳсолот, беҳтар гардидани истифодабарии вақти корӣ, яъне тақомули меъёрғузори меҳнат, коҳишёбии истифодабарии ғайриоқилонаи вақти корӣ ва бартараф намудани шахшавии истеҳсолот, мутобикатқунии маҳсулоти интиҳои меҳнат бо сатҳи музди меҳнати миёнаи пардохтшудаи коргарони кироя, ва истифодабарии оқилонаи захираҳои меҳнатӣ бо дарназардошти коҳишёбии ҳайати маъмурӣ ва тақсимои самараноки ӯҳдадорихо, паст намудани ҳиссаи кормандони ёрирасон, коҳишдиҳии ҳайати кормандони хизматрасон ва фирори кадрҳои баландихтисос, таъмин карда мешавад.

4. Аҳамияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқот

Аҳамияти илмию назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он аст, ки татбиқи хулоса ва тавсияҳои асоснокшудаи диссертатсия ба рушди назарияи захираҳои меҳнатӣ ва баладбардории самаранокии истифодаи он мусоидат мекунад. Натиҷаҳои таҳқиқот, ки аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд, метавонанд барои ба таври дақиқ ва объективӣ арзёбӣ намудани ҳолати воқеӣ ва таъмини захираҳои меҳнатӣ бо дарназардошти таъсири бисёрҷонибаи омилҳои муҳити дохилӣ ва берунӣ дар шароити муосир истифода шаванд.

Хулосаҳои асосӣ ва пешниҳодҳои, ки дар диссертатсия оварда шудаанд, метавонанд дар раванди таълим барои омодагии мутахассисон дар самти иқтисодиёти меҳнат, инчунин дар курсҳои кӯтоҳмуддати тақмили ихтисоси роҳбарон, кормандон ва мутахассисони соҳаҳои мухталиф истифода шаванд.

5. Дарачаи асоснокӣ ва саҳеҳии муқаррароти илмӣ ва хулосаву пешниҳодот

Дар раванди ҳалли илмии масъалаҳои гузошташуда равишҳои методологӣ ва методии пажӯҳиш, ки муаллиф интиҳобу истифода намудааст, имконият додааст, ки натиҷаҳои судманди илмӣ баҳри баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои меҳнатӣ ба даст оварда шавад.

Асоснокии хулосаву пешниҳодҳои дар диссертатсия омада ва сатҳи илмии онҳо аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиф асарҳои бунёдии олимони иқтисодии ватанию хориҷиро дар самти истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ эҷодкорона истифода бурдааст.

Дар раванди тадқиқоти диссертатсионӣ усулҳои иқтисодии таҳлил васеъ истифода шудаанд, махсусан: усулҳои индуксия ва дедуксия, иқтисодию омори, қиёс, ҳисобию конструктивӣ, тавозунӣ, графикӣ, монографикӣ, экспертиза ва пурсиши иҷтимоӣ.

Шиносоӣ бо мундариҷаи диссертатсия нишон медиҳад, ки муаллиф ба таври самаранок бо адабиётҳои илмӣ доир ба мавзӯи таҳқиқот кор кардааст, мустақилона далелҳои омориро вобаста бо мақсади таҳқиқот чамъ овардааст, коркард ва таҳлил намудааст.

6. Арзёбии мундариҷаи диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он

Диссертатсияи барои тақриз пешниҳодгардида аз муқаддима, се боби матни асосӣ, хулоса, рӯйхати адабиёт иборат аст. Мухтавои асосии таҳқиқот дар 185 саҳифа оварда шудааст ва 29 ҷадвал, 24 расмро дар бар мегирад. Рӯйхати адабиёт аз 135 номгӯй иборат аст.

Дар муқаддима мубрамии мавзӯи диссертатсия, дараҷаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ, мақсад, вазифаҳо, объекту предмет, фарзияи таҳқиқот муайян гардидаанд, ҳамчунин маълумот оид ба асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқот, сарчашмаҳои маълумот, нағонии илмии таҳқиқот, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назариявӣ амалии таҳқиқот, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия, ҳамчунин сохтор ва ҳаҷми диссертатсия нишон дода шудааст (С. 4-16).

Дар боби якуми диссертатсия “Асосҳои назариявӣ истифодаи самараноки захираҳои меҳнатӣ” - табиати иҷтимоӣ-иқтисодии захираҳои

меҳнатӣ, нишондиҳандаҳои асосии истифодаи самараноки захираҳои меҳнатӣ ва таҷрибаи хориҷии истифодаи самараноки захираҳои меҳнатӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор дода шудааст (С.17-62).

Натиҷаҳои бадастомада дар ин боби диссертатсия нишон медиҳанд, ки муаллиф зимни таҳқиқи заминаҳои илмию назариявии қор нақш ва аҳамияти категорияи “захираҳои меҳнатӣ бо қисми аҳолии қобили меҳнатдошта, ки дорои инкишофи ҷисмонӣ ва маънавӣ буда, қобилияти истеҳсоли неъматҳои моддӣ ва ғайримоддӣ тавсиф карда шуда, “иқтидори меҳнатӣ” ҳамчун иқтидори ҳақиқӣ дарк карда мешавад, яъне қобилиятҳои дар фосилаи вақти муайян мавҷудбуда ва истифодабарии онҳо, инчунин қобилияти доимии кормандро барои инкишофи малакаҳои меҳнатӣ дар назар дорад. Мавриди зикр аст, ки муаллиф иқтидори меҳнатиро ҳамчун ченаки маҷмӯи қобилиятҳо барои амалигардонии фаъолияти ғайрифаъоли чамъиятии аҳолии қобили меҳнат, инчунин малакаи қорӣ ва имкониятҳо дарк карда мешавад, ки дар ҷараёни хоҷагидорӣ истифода шуда метавонанд. Бинобар ҳамин қайд намудан мумкин аст, ки мафҳуми иқтидори меҳнатӣ на танҳо захираҳои меҳнати мавҷудбуда, инчунин қобилияти меҳнатиро дар назар дорад, ки дар оянда мутобиқи эҳтиёҷоти истеҳсолоти чамъиятӣ истифодашуда метавонанд (С.24).

Ба андешаи муаллиф мафҳуми захираҳои меҳнатӣ якҷоя бо захираҳои табиӣ, истеҳсолӣ, иттилоотӣ, молиявӣ ва дигарҳо унсурҳои асосии истеҳсоли неъматҳои чамъиятӣ мебошад. Дар умум захираҳои меҳнатӣ ин қисми аҳолии мамлакат мебошад, ки дорои хислатҳои сифатии муайян аст ва дар ҷараёни истеҳсолоти чамъиятӣ ҳаматарафа истифода шуда, қисми он бо сабабҳои гуногун муваққатан дар ҷараёни истеҳсолоти мол ва хизматҳо иштирок намекунад (С.31).

Дар диссертатсия таъкид шудааст, ки нишондиҳандаҳои истифодабарии самараноки захираҳои меҳнати пешкаш шаванда дар асоси муносибатҳои захиравӣ, хароҷотӣ, арзишӣ, интиҳой ва чандирнокӣ имконият медиҳад, ки қарорҳои сифатан ва ҳаматарафа дуруст дар сатҳи корхонаҳо, соҳаҳо, минтақаҳо ва иқтисодиёти миллӣ қабул карда шаванд. Дар ин ҷода, ба таҳлили

тағйирёбии ин нишондиҳандаҳо аҳамияти хоса зоҳир кардан зарур аст, зеро чунин муносибат баҳри истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ равона карда мешавад (С.46).

Муаллиф дуруст дарҷ менамояд, ки истифодабарии таҷрибаи ҷаҳонӣ оид ба истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ дар сатҳи воҳиди хоҷагидорӣ (корхонаҳо), соҳаҳо ва иқтисодиёти миллӣ муайян намудани вазифаҳои идоракунии захираҳои меҳнатиро тақозо менамояд. Дар ин ҷода, таъсиси хадамоти ҳамгиرويшудаи идоракунӣ метавонад баҳри идора намудани ҳаёти кормандон аз нуқтаи назари истифодабарии самараноки он нисбати ҳар як коргар саводноқӣ, малака ва қобилиятро ба инобат гирад.

Дар боби дуюми таҳқиқот “Таҳқиқи вазъи муосири таъмини кадрӣ рушди савдои чакана” вазъи муосир ва тамоюли таъмини кадрӣ савдои чакана мавриди таҳлил қарор дода шуда, арзёбии таъсири омилҳо ба низоми идоракунии кадрҳои савдои чакана дар заминаи таҳлили таҷрибаи хориҷӣ амалӣ гаштааст (С. 56-96).

Дар боби дуюми таҳқиқот “Вазъи истифодабарии захираҳои меҳнатӣ дар соҳаҳои иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон” мавриди таҳлили қарор гирифта шуда, омилҳои ташаккулёбии захираҳои меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, истифодабарии захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёт ва баҳодихии нишондодҳои истифодаи захираҳои меҳнатӣ бахшида шудааст (С.63-114).

Тавре муаллиф зикр менамояд, ташаккулёбии иқтисодии меҳнатӣ чараёни бисёрҷабҳа мебошад, ки таъсири омилҳои зиёдро фарогир мебошад. Ба андешаи муаллиф ин омилҳо: демографӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ, иҷтимоӣ-психологӣ, техникӣ-технологӣ ва ташкилӣ, иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ва эколого-географиро фаро мегиранд (С.63.).

Натиҷаҳои боби мазкур дорои аҳамияти амалӣ мебошанд, зеро аз рӯи маълумоти дар ҷадвали 2.4 оварда шуда, ба хулоса омадан мумкин аст, ки афзоиши шумораи захираҳои меҳнатӣ бо афзоиши шумораи аҳоли вобастагии рост дорад. Ҳисоби коэффитсиенти ҳиссиёт бо мақсади муқаррар намудани таъсири афзоиши табиӣ аҳоли ба шумораи захираҳои меҳнатӣ муайян карда

шуда, то кадом андоза зиёдшавии аҳоли ба афзоиши шумораи захираҳои меҳнатӣ таъсир мерсонад ҳисоб карда шудааст (С.80).

Дар таҳқиқот зикр шудааст, ки тибқи таҳлилҳо дар ҳолати истифодабарии самараноки захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаҷми истеҳсоли ММД ва вобаста ба ин таъмини сатҳи зиндагонии мардум ба маротиб афзоишро нишон дода метавонист. Чунин хулосаи позитивӣ, моро водор месозад, ки тамоми кӯшишҳоро баҳри истифодабарии ҳаматарафаи захираҳои меҳнатӣ кӯшиш ба харҷ диҳем (С.88).

Андешаи муаллиф қобили дастгирист, яъне бо мақсади бартарофт намудани сабабҳои пурра истифода нашудани захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёти миллии истифодаи саноатикунони шугли захираҳои меҳнатиро зарур меҳисобад. Дар ин росто васеъшавии ҳаҷми истеҳсолоти саноатӣ метавонад ба коҳишёбии муҳоҷирати меҳнатӣ ва истифодаи самараноки захираҳои меҳнатӣ дар иқтисодиёти миллии мусоидат намояд (С.94).

Дар боби сеюми рисола “Самтҳои асосии баланд бардоштани истифодаи захираҳои меҳнатӣ” - инкишофи касбии захираҳои меҳнатӣ дар шароити муосир, самтҳои асосии баланд бардоштани ҳосилнокии захираҳои меҳнатӣ ва такмили низоми танзими давлатии истифодаи захираҳои меҳнатӣ баррасӣ ва таҳия гардидааст (С.115-173).

Дар диссертатсия самтҳои асосии баланд бардоштани ҳосилнокии захираҳои меҳнатӣ он асоснок гардидааст. Ҳамзамон роҳҳои такмили низоми танзими давлатии истифодаи захираҳои меҳнатӣ дар шароити муосир пешниҳод шудааст.

Қиҳати мусбати таҳқиқот дар он аст, ки дар он барои такмилдиҳии низоми оқилонаи истифодаи захираҳои меҳнатӣ зарурияти таҳияи як модел ё механизми танзимкунанда муҳим арзёбӣ шудааст (расми 3.7.). Мақсад аз таҳияи ин механизм таъмини шуглнокии самаранок дар бозори меҳнат аст. Ҳамзамон ҳангоми таҳияи ин механизм бо дарназардошти принципҳои усулҳои вазифаҳои механизми ташкилию иқтисодӣ ва самтҳои афзалиятнок муайян карда шудааст (С.153).

Механизми таҳиягардидаи метавонад дар самти баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои меҳнатӣ мусоидат намояд, зеро дорои аҳамияти баланди илмию амалӣ мебошад.

Диссертатсияи тақризшаванда бо хулоса ва тавсияҳои судманд барои рушди ояндаи объекти таҳқиқот анҷом меёбад (С. 166-173).

7. Эроду тавсияҳо ба диссертатсия

Ба сифати эроду тавсияҳо ба диссертатсияи тақриз мазкур чуин нуқтаҳоро қайд кардан мумкин аст:

1. Ба андешаи мо, сатҳу сифати диссертатсия боз ҳам беҳтар мегардид, агар муаллиф ҳангоми баррасии мафҳумҳои “захираҳои инсонӣ”, “захираҳои меҳнатӣ”, “иқтидори меҳнатӣ” ва “сармоҷи инсонӣ” нуқтаҳои назари олимони ватаниро дар шакли ҷадвали қиёсӣ истифода мебард.

2. Дар диссертатсия агарчанде истифодаи таҷрибаи хориҷии захираҳои меҳнатӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифта бошад, ҳам истифодаи таҷриба ё модели мушаххас нишон дода нашудааст.

3. Новобаста аз он ки кори илмӣ дар мисоли соҳаи иқтисодиёти ҷумҳурӣ омода шудааст, ба андешаи мо, муаллиф бояд хусусиятҳои рушди захираҳои меҳнатиро дар мисоли корхонаҳои мушаххас пешниҳод менамуд.

4. Дар диссертатсия беҳтар мешуд агар, муаллиф назарсанҷӣ ё пуршишномаро оид ба мушкилот ва дурнамои истифодабарии захираҳои меҳнатӣ мегузаронид ва дар натиҷа хулоси мантиқӣ мебаровард;

5. Дар диссертатсия ва автореферати он як қатор хатогиҳои имлоӣ дида мешаванд.

Аммо эроду тавсияҳои зикршуда сатҳи назариявию амалии таҳқиқоти диссертатсионии Кармышева М.Н. -ро коҳиш намедихад. Дар умум диссертатсияро метавон гуфт, ки таҳқиқоти ба итмомрасида аст, мустақилияти муаллиф дар омода намудани диссертатсия эҳсос мешавад.

8. Тасдиқи инъикоси натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар нашрияҳои илмӣ

Асарҳои интишорнамудаи муаллиф хулосаву пешниҳодҳои дар диссертатсия ҷойдоштаро дар худ инъикос менамоянд. Аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқот 8 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои аз тарафи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф шуда, ҷоп карда шудаанд. Натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ дар конференсияҳои илмию назариявӣ ва илмию амалии байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ ба тариқи маърузаҳои илмӣ баён шуда буданд.

9. Мутобиқати автореферат ба муқаррароти асосии диссертатсия

Автореферати диссертатсияи Кармышева М.Н. тибқи талаботи муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ таҳия гардида, мазмуни асосии таҳқиқотро инъикос мекунад ва дар он натиҷаҳои илмии асоснокгардида шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

10. Хулоса оид ба мутобиқати диссертатсия ба меъёрҳои муқарраргардида

Диссертатсия дар мавзӯи “Баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои меҳнатӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)” таҳқиқоти илмӣ-тахассусии баитмомрасида буда, ба талаботи муқарраргардидаи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ мебошад.

Диссертатсия дорои аҳамияти баланди назариявӣ амалӣ, навгониҳои илмӣ буда, дар сатҳи баланди илмию методологӣ омода гардидааст, масъалаи муҳими илмӣ ҳалли худро ёфтааст ва муаллифи он Кармышева Майсара Назруллоевна сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси зикршуда мебошад.

Тақриз дар ҷаласаи ғайринавбатии муштаракӣ кафедраҳои назарияи иқтисодӣ ва фаъолияти соҳибкорӣ, менеҷмент, идоракунии давлатӣ ва маҳаллии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибқори Тоҷикистон аз 25 декабри соли 2023, суратҷаласаи № 5/2 муҳокима ва тасдиқ карда шудааст.

Натиҷаи овоздиҳӣ:

Иштирок доштандро – 21 нафар омӯзгорон, аз ҷумла 17 нафар докторону номзадони илм;

Ҳуқуқи овоз доданро доранд – 16 нафар докторону номзадони илм;

“Тарафдор” – 16 нафар; “Зид” – нест; “Бетараф” – нест.

Раисикунандаи ҷаласа:

муdiri кафедраи назарияи иқтисодӣ

ва фаъолияти соҳибкорӣ,

номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент

Сафоев А.К.

Такриро омода намуд:

н.и.и., дотсенти кафедраи назарияи

иқтисодӣ ва фаъолияти соҳибкорӣ

Одиназода К.С.

Котиби ҷаласа:

ассистенти кафедраи назарияи

иқтисодӣ ва фаъолияти соҳибкорӣ

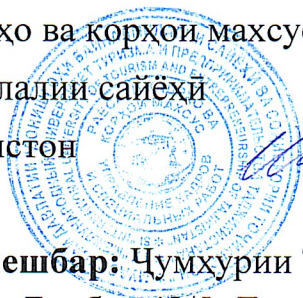
Мирзомуродов Ҳ.А.

Имзоҳои Сафоев А.К., Одиназода К.С. ва Мирзомуродов Ҳ.А. - ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ

ва соҳибкории Тоҷикистон

Чураев Ш.Н.

Суроғаи муассисаи пешбар: Ҷумҳурии Тоҷикистон,

734055, ш. Душанбе, х. Борбад 48/5, Донишгоҳи

байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон

Тел: (+992 37) 234-88-00 (03), 907733247

Е-mail: dsx_ips@mail.ru, web: http:iutet.tj